

تاریخ: ۱۴۰۰/۳/۳

مدت: ۷۰ دقیقه

دبیرستان نمونه دولتی شهید اصفهانی

رشته: دهم پایه: انسانی

نیمسال: دوم

درس: علوم و فنون ادبی ۱

(الف) مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره)

۱	از میان کمانک‌ها گزینه مناسب را انتخاب کنید.	
۲	(الف) نویسنده کتاب چهارمقاله (ابوالفضل مبیدی، خواجه عبدالله انصاری، نظامی عروضی) است. (ب) در زمان سامانیان (طوس - بخارا) عمدت ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد.	
۳	یکی از عوامل رشد گسترش زبان و ادب فارسی در قرن‌های چهارم و پنجم هجری را بنویسید؟	
۴	دowلیل عمدت توجه نویسنده‌گان به فارسی نویسی در سده‌های پنجم و ششم چه بود؟	
۵	اصل کتابهای درخت آسوریک و یادگار زریران به چه زبانی است؟	
۶	سبک خراسانی بر حسب زمان به چند سبک فرعی تقسیم می‌شود؟ نام ببرید. (الف) قرن چهارم و نیمة اول قرن پنجم، مهمترین دوره کمال و گسترش نثرپارسی بوده است. (درست، نادرست) (ب) فراوانی واژگان فارسی و ترکیبات فارسی از ویژگی‌های سبک عراقی است. (درست، نادرست)	
۷	دوره رواج نثر فنی چه قرنی است و کدام اثر جزء نخستین نمونه آن است؟	
۸	هر یک از موارد ستون سمت راست مربوط به کدام مورد از حروف ستون سمت چپ هستند؟ (یک مورد اضافی است)	
	ب	الف
۰/۵	الف) قلمرو ادبی ب) قلمرو فکری پ) قلمرو زبانی	-کاربردهای تاریخی دستور رواج هجود شعر

(ب) موسیقی شعر (۶ نمره)

۹	کدام بیت دارای قافیه درونی و کدام بیت ذوقافیتین است؟ (الف) دیده شیرست مرا جان دلیر است مرا / زهره شیراست مرا زهره تابنده شدم. (ب) طرفه می دارند یاران صبر من برداخ و درد / داغ و دردی کز تو باشد خوش تراست از باغ و ورد.	
۱۰	اساسی ترین عامل پیدایی شعر چیست؟	
۱۱	واژه مقابله را یک بار با حذف همزه و بار دیگر با همزه به خط عروضی بنویسید و تقطیع هجایی کنید: «خوش آهنگ»	

		به توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید.	۱۲
۱/۲۵	یک نکته از این معنی گفتم و همین باشد « «کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد»	ب) واژگان قافیه را بنویسید. ت) نوع قاعده قافیه را بنویسید.	الف) ردیف را ببایبد. پ) حروف قافیه را ببایبد. ث) حرف «روی» کدام است؟
۰/۲۵	بیت: " ای پادشه خوبان داد از غم تنهایی دل بی تو به جان آمد وقت است که باز آیی " تابع کدام قاعده قافیه است؟		۱۳
۰/۲۵	کدام گزینه در مورد تعیین وزن شعر درست <u>نیست</u> ؟ الف) هر هجا را آن گونه که تلفظ می کنیم، می نویسیم. پ) در زبان فارسی هیچ واژه ای با صامت آغاز نمی شود.	ب) هجای پایانی مصراع ها همیشه بلند است. ت) دومین واژه هر هجا همیشه مصوت است.	۱۴
۰/۵	هر یک از اصطلاحات زیر مربوط به حس و حال حاکم بر فضای کدام یک از شعرهای زیر است؟ «یک مورد اضافی» «شادی و نشاط درونی - رزمی و کوبنده - غم و اندوه» الف) بر سر زندن از الم زاده بتول / تنها همین نه مریم و هاجر که ساره هم ب) ما همه چشمیم و تو نور ای صنم / چشم بد از روی تو دور ای صنم		۱۵
۲	بیت زیر را بارعايت رسم الخط عروضی تقطیع کنید.		
	طاعت آن نیست که برخاک نهی پیشانی / صدق پیش آرکه اخلاص به پیشانی نیست		
			هجانویسی ۱
			نشانهگذاری
			هجانویسی ۲
۱	(پ) زیباشناسی (۶ نمره)		
	بیت زیر را از نظر سطح موسیقایی و تناسب های آوازی (واج آرایی، واژه آرایی، جناس) بررسی کنید. در این حضرت چو مشتاقان نیاز آرند، ناز آرند که با این درد اگر در بند درمان اند، درمانند		
۲	در عبارت زیر : الف- سجع ها را ببایبد و نوع آن را شناسایی کنید. ب - کدام سجع ارزش موسیقایی بیشتری دارد؟ الف) ملک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع. ب) دوستی را که عمری فرا چنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند. پ) همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال.		
	در جمله زیر واژه های و جناس همسان می سازند. پرادرکه دربند خویش است نه پرادر نه خویش است.		
۰/۵	کدام واژه ها در بیت زیربا هم دارای آرایه اشتراق هستند؟ نوح تویی، روح تویی، فاتح و مفتوح تویی سینه مشروح تویی بردر اسرار مرا		

۱	در کدام موارد زیر آرایه ترصیع و در کدامیک آرایه موازن‌هه دیده می‌شود؟ چرا؟ الف) در بدبایت بند و چاه بود، در نهایت تخت و گاه بود. ب) ای منور به تو نجوم جمال	۲۱
۱	نوع جناس را در بیت های زیر مشخص کنید. الف) نوبهار است در آن کوش که خوشدل باشی / که بسی گل بدمد بازو تو در گل باشی ب) مگذران روز سلامت به ملامت ، حافظ / چه توقع زجهان گذران می داری	۲۲
ت) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)		
۰/۵	متن های زیر دارای چه گونه نثری اند؟ (دو مورد اضافه) الف) فرزندان او در رسیدن و از کسب و حرفت اعراض نمودند و دست اسراف به مال او دراز کردند. پدر موعظت و ملامت ایشان واجب دید... ب) ای کریمی که بخشندۀ عطایی؛ و ای حکیمی که پوشندۀ خطایی؛ و ای صمدی که از ادراک خلق جدایی.	۲۳
۱/۵	متن زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید. چنین آورده اند که نصرین احمد واسطه عقد آن سامان بود و اوج دولت آن خاندان ایام ملک او بود و اسباب تمدن و علل ترفع در غایت ساختگی بود، خزانین آراسته ولشکر جرار و بندهان فرمانبردار.	۲۴
۰/۷۵	بیت های زیر را از نظر ویژگی های قلمرو زبانی بررسی کنید. (سه مورد) ای خوشا این جهان بین هنگام گل بخندید و باع شد پدرام از گل سیب و از گل بادام چون بنگوش نیکوان شد باع دشت همچون صحیفه ای ز رخام همچلوح زمردین گشته است	۲۵
۱/۲۵	این اشعار سروده خاقانی شاعر قرن ششم است. با توجه به ایات زیر، پاسخ درست را انتخاب کنید. آمد نفس صبح و سلامت نرسانید / بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید یا تو به دم صبح، سلامی نسپردی / یا صبحدم از رشك، سلامت نرسانید من نامه نوشتم به کبوتر بسپردم / چه سود که بختم سوی بامت نرسانید عمری است که چون خاک، جگرتشنه عشقم / و ایام به من، جرعه جامت نرسانید خاقانی، ازین طالع خود کام چه جویی؟ / کاو چاشنی کام به کامت نرسانید الف) در این متن واژه های عربی تقریباً زیادی به کار رفته است که از ویژگی های سبک عراقی است. (درست ○ نادرست ○) ب) در بیت نخست از استعاره استفاده شده است. (درست ○ نادرست ○) پ) قالب شعر غزل است. (درست ○ نادرست ○) ت) در بیت چهارم یک تشییه با ذکر فقط دو پایه «مشبه» و «مشبه به» یافت می شود. (درست ○ نادرست ○) ث) در بیت پنجم پرسش انکاری وجود <u>ندارد</u> . (درست ○ نادرست ○) کامیاب و مانا باشید.	۲۶

